

Hotels, buurthuizen en clublokalen

De Kring voor Damproblematiek: een beschouwing van 75 Jaar reünie

Arne van Mourik

Inhoud

Introductie	3
Oprichting	4
Den Hommel	5
De locaties	8
Afbeeldingen	11

Samengesteld door Arne van Mourik, bibliothecaris Kring voor Damproblematiek

Zeist, januari 2016

De impressionistische foto op de voorzijde is genomen tijdens de reünie van 1951, te Eindhoven. Van links naar rechts Nico Corstanje (zittend), Jan Pennings, Bernard Kramer, Johan van den Boogaard, Huub Roos, Carool van der Sommen, Aart de Zwart, Jaap Viergever (staand) en Jan Scheijen. De foto werd genomen door secretaris Koos Groeneveld.

André Schokker, voorzitter
Johan Bulstra, penningmeester
Arjen Timmer, secretaris
Arne van Mourik, bibliothecaris, algemeen secundus
K.W. (Wendel) Kruijswijk, algemeen secundus

Introductie

Het beroemde Café Manoury kreeg in 18e-eeuws Parijs de sterkste dammers uit stad en naaste, soms ook verre omgeving over de vloer. Café De la Régence ontving er de bekendste schaaksympathisanten. Denksporters komen graag samen om hun spel te spelen en erover te discussiëren. Iets later, in 1785, verscheen het eerste Nederlandse damboek. De auteur daarvan, Amsterdammer Ephraïm van Emden, gaf 'damcollegiën' aan de gegoede burgerij.

Anderhalve eeuw verder zag R.C. Keller in een vereniging voor liefhebbers van damproblemen allereerst een correspondentieclub. Hij zei dat in 1941, als eerste voorzitter van de Nederlandsche Bond voor Damproblematiek. De leden, onder wie opmerkelijk veel jonge problemisten, werden uitgedaagd per brief met elkaar in discussie te gaan. Compositiewedstrijden waren gemakkelijker dan voorheen te organiseren want een jury was eenvoudig te formeren, en onder de leden bevonden zich ook verzamelaars die hun kennis beschikbaar stellen voor controle op authenticiteit. En vóór alles kon je dammers of nog-niet-dammers enthousiast maken voor de damkunst omdat er nu een speciale vereniging was, die een eigen orgaan uitgaf.

Gelijk elke club had de nieuwe bond een jaarvergadering, en als men dan toch bij elkaar kwam kon er net zo goed een vermakelijke dag aan vast worden geplakt. Tot in de jaren zeventig vond op zaterdag de vergadering plaats en de zondag werd benut voor allerhande wedstrijdjes: componeren, snel componeren, blind componeren, oplossen, varianten op oplossen, enzovoort. De heren wisselden de laatste nieuwtjes uit en stichtten vriendschappen voor het leven.

De meeste geestverwanten zagen elkaar jaarlijks, al werd de frequentie soms opgeschroefd tot elk halfjaar een samenkomst. Op den duur doopte men de bijeenkomsten tot 'kringreünie', maar er was een administratieve oorlogshandeling nodig om dat mogelijk te maken: tot maart 1943 ging men immers door het leven als de Nederlandsche Bond voor Damproblematiek (N.B.D.) en als de bezetter niet had geëist dat alle dammers, of je nu geïnteresseerd was in sport, kunst of beide, onder één noemer zouden vallen, dan was de bond wellicht altijd een bondje gebleven. Maar goed, ondanks protesten belandde de Kring voor Damproblematiek onder de vleugels van de Nederlandse Dambond, en zo is het nog steeds, zij het dat de NDB in 1951 een 'K' mocht toevoegen.

Het aantal reünies sinds de oprichting loopt inmiddels richting de honderd en de meeste daarvan zijn keurig vastgelegd in het orgaan van de vereniging; de *N.B.D.-circulaire*, de *K.v.D.-circulaire* en sinds november 1947 *De Problemist*, officieel orgaan van de Kring voor Damproblematiek. Overigens werden de eerste twee in brieven 'de circulaire' of 'het blaadje' genoemd, er stond nog geen titel op het gestencilde blad.

Uitgelicht

Hoewel de aandacht voor zoiets als een leuke bijeenkomst dalende is –aan verenigingsleven schijnt anno 2016 een andere geur verbonden dan decennia terug– blijft het de kern van een club met leden, ook als die leden hun passie tamelijk individualistisch benaderen. Bij deze daarom een terugblik op 75 jaar Kringreünie, met speciale aandacht voor drie locaties waarvan één met een lange en boeiende geschiedenis.

Oprichting

Voorafgaande aan zondag 12 januari 1941 waren vier dammers actief bezig met de oprichting van de Nederlandsche Bond voor Damproblematiek:

David Douwes (1915-2002) was redacteur van de rubriek 'Problematiek' in *Het Damspel*, het orgaan van de sinds 1911 draaiende en groeiende Nederlandse Dambond (N.D.B.) –hij had contact met vele problemisten in Nederland en een paar daarbuiten.

B.H.M. (Bart) Stevens (1897-1973), damredacteur van de katholieke krant *De Tijd*, had als organisator van een landsdekkende wedstrijd de beschikking over een flinke hoeveelheid adressen van problemisten en oplosers. Bovendien dacht hij al geruime tijd na over een vereniging speciaal voor liefhebbers van damproblemen. Stevens had gemerkt dat zijn rubriek behalve lezers geïnteresseerd in damsport (partijspel) ook een meute volgelingen had die het juist om de "dampuzzels" en/of gecomponeerd spel te doen was.

Ger Zonneveld (1913-1989) had een onregelmatig maar frequent verschijnende privé-periodiek voor damproblemen opgestart: de *Geheime Zender*. Toen de nieuwe bond haar circulaire op de rails had stopte Zonneveld met zijn 'GZ'.

Steven Duursma (1920-2003), de vierde en jongste van het stel, wordt nogal eens vergeten. Waarschijnlijk omdat zijn naam ontbrak op de uitnodiging voor potentiële leden. Duursma was destijds een zeer actief problemist en hielp Zonneveld al met diens GZ. Hij wierp zich in 1940 op het bedenken van een reglement voor de nieuwe bond, de N.B.D. (Waarom men er niet van terugschrok om naast de N.D.B. ook een N.B.D. in het leven te roepen, geen idee. De geschiedenis zou ingrijpen.)

Niet onvermeld blijven mag het feit dat juist twee illustere partijspelers een kiem voor de nieuwe vereniging hebben geplant. Utrechter Douwes was namelijk een bewonderaar van en had goed contact met zijn plaatsgenoot Herman Hoogland, de eerste Nederlandse wereldkampioen dammen, in 1912. En Jack de Haas, de "reservekampioen" van datzelfde toernooi, gaf waar mogelijk ruimte aan problemisten, bijvoorbeeld in *Het Damspel*. Met Hoogland had hij al van gedachten gewisseld of er niet naast een bond voor damsporters ook zoen voor damkunstenaars moest komen.

Het broeide, zij waren niet de enigen: tweede helft jaren dertig klonken er vaker geluiden over problemistenbonden, internationale zelfs. Maar denken aan is één, uitvoeren is twee. De energieke David Douwes (24) besloot als leidsman de stap naar werkelijkheid te zetten.

Vredenburg

Douwes woonde in de Vaartschestraat, in de centrale stad van het land. Geen wonder dat de Domstad gastheer was voor oprichting van de nieuwe bond, in Café Witjens aan het Vredenburg (afbeelding 1). Op de ijskoude januarimiddag kwamen naast zeven prominenten –Douwes, Stevens en Zonneveld, Keller,

Hoogland, Geo van Dam en Wiebe Monsma – een paar jonge componisten af: Jan Scheijen (Heerlen), Nol Beemer (Hilversum), Aart de Zwart (Haarlem) en Huub Roos (Eindhoven) besloten zich aan de reis te wagen. Ook Steven Duursma (Wageningen) natuurlijk, tussen zijn examens door.

Onder de bezoekers die minder sporen in de geschiedenis hebben nagelaten waren Bertus van der Graaf (Rotterdam), Cor Schaap (Heusden) en Henri van Valen (Eindhoven), de eerste penningmeester – maar daar zat een luchtje aan. Ook Janus van Hertum (Rotterdam), die zich nog vaak zou laten zien al componeerde hij zelf niet of nauwelijks, voegde zich bij de pioniers.

Café Witjens werd zodoende een voor de damwereld bijzonder café. Helaas waren er ook vele redenen om niet of "te laat" te komen. De 17-jarige Max Douwes (Klijndijk) lag sinds twee weken plat met tuberculose. Kees van de Kuilen kon zich blijkbaar niet losmaken van de boerderij in Voorthuizen en Dirk de Ruiters (Hauwert) dook wel een half jaar later op, bij de eerste reünie in Bunnik, maar helaas, "dat telt niet". Denkt u zich eens in hoe vaak De Ruiters zich met dit gegeven geconfronteerd heeft gezien, gedurende zijn 70-jarige carrière!

Jan Pennings (Den Bosch) heeft het zichzelf nooit vergeven dat hij geen geld had gespaard voor een treinkaartje. Wendel Kruijswijk kwam pas goed in aanraking met het damspel tijdens zijn oorlogsduik en andere problemisten die zich in die jaren roerden, de Zeeuwse klompenmaker Edgar Plasschaert bijvoorbeeld, woonden vermoedelijk toch te ver weg. Welke excuses er voor mannen als Jan Wortman, Klaas Venema en Otto van Veen waren om te bedanken, we zullen het nooit weten.

Den Hommel

Wie damt, schaakt, go of bridge speelt, die kent het Nationaal Denksport Centrum Den Hommel, gelegen aan de Kennedylaan nummer 9 te Utrecht. De damverenigingen Ons Genoegen en UDG-Vriendenkring werken er inmiddels zo'n tien jaar hun gezamenlijke onderlinge competitie af en de UPDB organiseert geregeld het Nederlands Kampioenschap sneldammen in het pand van de Bridgebond. Ook de Persoonlijke Kampioenschappen van de provincie worden er trouw uitgevochten.

Omdat juist in de prille jaren van de Kring telkenmale vergaderd en solo gedamd werd in een uitspanning die Den Hommel heette bekwam mij nieuwsgierigheid naar de 'Hommelgeschiedenis'. En al gauw bleek me dat het huidige, moderne pand niet op dezelfde plek staat als het voormalige gelijknamige. Een andere denksporter was reeds de geschiedenis ingedoken en deze spitwerker van de schaakclub bleek veel te hebben ontdekt, onder meer in het Utrechts Archief. Uit zijn verhelderende verslag (voorheen op www.schaakclubutrecht.nl) kon ik zodoende een samenvatting destilleren, aangevuld met gegevens uit onze Kring.

Dit doe ik trouwens niet zomaar. In 1942 en 1946 was de hoofdpersoon van mijn biografie, Marcus Taco Douwes (1923-1998), onder de aanwezigen in Den Hommel. De eerste keer trad Max meteen als commissielid toe tot het bestuur, even later was hij een zeer bezige bij: secretaris en circulairetjger.

Met het onder de loep nemen van Den Hommel wordt slechts één voorbeeld gegeven van de vele misschien wel historische plaatsen waar problemisten en oplossers gebroederlijk samen zijn gekomen. De verhalen verbonden aan de lijst verderop (p.9-11) zouden eindeloos zijn.

Leidse Rijn

Het huidige kolossale NDC Den Hommel ligt pal naast het Amsterdam-Rijnkanaal. Ongeveer 50 meter verderop "kruist" de oude Leidse Rijn dat kanaal. Zelfs met behulp van foto's (bijlage) en een bezoek kun je moeilijk fantaseren over hoe het terrein er in de jaren veertig bij lag, laat staan nog verder terug in de tijd. Er is schokkend veel veranderd.

De Leidse Rijn ligt er nog wel, maar ze is gekrompen tot een smal stroompje en het zicht erop wordt nog beperkt ook, door de vele woonboten. In voorbije eeuwen had deze Rijn minder te duchten van gereguleerde waterstanden en kon ze haar eigen gang gaan: het landschap rondom en deels in de stad Utrecht kreeg sterk een stempel opgedrukt door het spel van Leidse en Kromme Rijn, en de Vecht. Anno 2016 speelt water hier alleen nog een rol voor het toerisme en vandaar dat het terugkomt naar Hoog Catharijne!

In de zomer van 1942 kwamen de dammers voor het eerst samen in Hotel Restaurant Den Hommel. De vergadering vond echter plaats in het centrum van de stad, in Hotel Pomona –dat voor die tijd een tamelijk uniek *vegetarisch* restaurant bezat. Het weer was slecht de vijftiende augustus en het lijkt dus niet waarschijnlijk dat de heren nog bovenop het pand, hoek Catharijnesingel/Westerstraat, dakterras 38 meter hoog, hebben rondgekeken. En de volgende dag werd er (zo blijkt uit het verslag van Jan Pennings) ook geen gebruik gemaakt van het terras dat Den Hommel had. Weer regen.

Na Café Witjens (1941) en Theehuis Rhijnauwen (1941) kwam men dus in 1942 wederom in of nabij de Domstad samen, en ná de oorlogsonderbreking –tijdens de jaren 1943-1945 was er geen algemene ledenvergadering en dus ook geen reünie– gold hetzelfde voor 1946, 1947 en 1948. Toen werd het gehele week-einde ten westen van Utrecht doorgebracht.

Den Hommel lag nog in de gemeente Oudenrijn, het tegenwoordige Vleuten-De Meern. In de 17^e eeuw, en mogelijk eerder, stond langs de Leidse Rijn al een herberg, 't Hommeltje geheten. Van Utrecht naar Amsterdam kostte met de trekschuit zes, zeven uren varen en langs de waterwegen was daarom menig rustplaats te vinden –vergelijkbaar met de tegenwoordige Van der Valks langs de snelwegen. Die van 't Hommeltje is mogelijk verrezen bij een tolhek (zie de kaart, afbeelding 3), zoals er sinds de Middeleeuwen talloze in het land stonden. Zelfs in de 19^e eeuw hielden vele tolhekken nog stand.

Achter de herberg lag een fraaie tuin die 's zomers werd omgetoverd tot groot terras. Minstens twee eeuwen lang heeft de uitspanning (een herberg op enige afstand van een bewoonde kern) zonder al te veel gedaantewisselingen haar diensten aan reizigers bewezen, en vermoedelijk bleef haar ligging ongewijzigd. Rond 1900 groeide de gemeente Utrecht echter sterk en de stad kwam dan ook in rap tempo dichterbij. De paardenstallen van Den Hommel werden al vast ingeruild voor een garage.

Kanaal en zwembad

Het fameuze kanaal, waarvan men tijdens het graven sinds 1934 in gedachten al de immense massa scheepvaart tussen Amsterdam en Utrecht ("Rijn") moet hebben zien passeren, werd geopend in 1952. Bij elk bezoek konden de K.v.D.-gasten zodoende een wandelingetje maken naar het kanaal in wording.

Twee jaar later kocht de gemeente Utrecht het landgoed Welgelegen, met daarop Hotel Den Hommel, van de gemeente Oudenrijn. Het adres veranderde

van Rijksstraatweg 46 in Leidseweg 134. De Kennedylaan ligt inderdaad in het verlengde van de Leidseweg en maakt nu onderdeel uit van de wijk Welgelegen. Op de briefkaart die Aart de Zwart in juli 1947 ontving (afbeelding 6) werd de Rijksstraatweg niet vermeld, men hield het bij Oudenrijn 46.

Nog eens negen jaar later, in 1963, was de stad zó dicht genaderd dat er een openbaar zwembad neerstreek in Welgelegen. Het oude Hotel Den Hommel, voor buurtbewoners nog steeds 't Hommeltje, bleef staan maar in 1984 vond ze alsnog haar Waterloo. Op dezelfde plek verrees een nieuw hotel en iedere automobilist die naar NDC Den Hommel (of het zwembad) rijdt kent dat: Hotel Ibis.

Het denksportcentrum, dat eind vorige eeuw een paar honderd meter verderop werd gebouwd, kan men beschouwen als een nieuwe episode in de Hommel-geschiedenis, zij het dat de uitspanning nu langs een breed kanaal ligt en er geen enkele bezoeker meer via het water komt. De denksporters spelen in wat nu Den Hommel heet op een terrein dat al eeuwen lang om Den Hommel draait. Van herberg, via Hotel Café-Restaurant, naar Zwembad en Nationaal Denksportcentrum. Wat zal het over een eeuw zijn?

De gedachte is in ieder geval leuk dat onze verre voorouders, die al damden op de trekschuit, eeuwen later nog steeds dammende nazaten hebben, al spelen die niet meer op het water of onder een dak tussen het groen, maar in ruime, van TL-verlichting voorziene zalen. Zij mogen tijdens hun avonturen op het bord best eens de ogen sluiten en wegdromen naar het haardvuur van een idyllische herberg, waarvan talloze gasten het spel óók gespeeld zullen hebben.

Locaties

Er zijn, zoals gezegd, tijden geweest met een voorjaars- en een najaarsreünie, en zo te zien aan het hierna volgende overzicht was dat in de jaren vijftig en zestig een groot succes. De opkomst in Purmerend (2009) was echter zodanig mager dat herintroductie van 'de tweede bijeenkomst' (2006) slechts een kort leven beschoren was.

Het bestuur poogt natuurlijk elk jaar weer een datum te vinden die buiten de vakanties valt en weekenden met competitieverplichtingen mijdt. De hoop dat zo veel mogelijk leden zich zullen laten zien wordt echter niet zelden omgezet in teleurstelling. Zelfs de meestal centrale ligging van een gekozen locatie werkt blijkbaar niet erg bevorderend. Maar ja, wijk je eens uit naar een noordelijke of zuidelijke provincie dan kun je de andere helft van het land al vast doorstrepn. Blijkbaar zijn leden van nu minder bereid tijd te investeren in een leuke dag (laat staan een weekend) dan in voorgaande decennia. Zal wel aan de tijdgeest liggen. Maar aan de andere kant, de reünies van de laatste jaren zijn zeker niet de minst bezochte, er zit een lichte stijging in, dus we zetten de traditie gewoon voort!

Hotel, buurthuis en clublokaal

De titel van deze publicatie geeft het aan: er heeft zich een verschuiving voorgedaan in de ontvangstlocatie. Vonden in vroeger tijden de bijeenkomsten nog regelmatig plaats in een hotel, na de buurthuizen (sociaal culturele centra) en kantines van bedrijven volgden de door damverenigingen zelf uit de grond gestampte lokalen. Dat geeft wellicht wat minder cachet aan een bijeenkomst, maar het scheelt vaak een behoorlijke bom duiten.

Van sommige reünies is wel bekend in welke plaats ze werden gehouden, maar de exacte locatie bleek niet op papier vastgelegd en niet meer te achterhalen. In oude uitgaven van *De Problemist* werd tot in de jaren zestig bijzonder veel aandacht aan de reünie geschonken, temeer omdat de ter plekke afgewerkte compositiewedstrijden zwaar wogen: de nationaal kampioen componeren werd er gekroond. In de jaren zeventig, tachtig was er juist weinig aandacht voor reünienieuws en het dieptepunt kwam op de overloop met de jaren negentig, toen er drie jaar lang niet eens een algemene vergadering plus reünie van de grond kwam. Daarna leefde de jaarlijkse bijeenkomst op en deed *De Problemist* er weer braaf verslag van.

Sinds DP een professioneler karakter heeft gekregen en meer dan in alle voorgaande decennia aandacht besteedt aan de combinatie van damkunst en damsport, is er toch weer minder aandacht. De vraag is of dat erg is; de oude verslagen laten nauwelijks enige belangwekkende composities zien (want schep maar eens een klassieker in zo weinig tijd, een middag) en de besluiten van de vergadering zijn wel van belang maar behoeven geen officieel verslag in het blad, de notulen zijn voldoende. De kringreünie is er nu vooral om weer eens bij te praten of kennis te maken met dammers die je niet gauw tijdens een toernooi of de competitie tegen het lijf loopt. Maar nog altijd geldt óók: dammen is méér dan een directe krachtmeting tussen twee zwijgende spelers.

Pluk de dam

Oude verslagen geven een mooi beeld van hoe het er aan toe ging tijdens de reünies, vooral als een jolige Jan Pennings het woord had. Maar ook de meer huishoudelijke weetjes zijn de moeite waard. Zo lezen we dat de bezoekers van de reünie te Amersfoort, 25 mei 1952, werden geacht hun eigen bord en schijven mee te nemen! Waarschijnlijk is dat vaker het geval geweest.

De reünie van 21 september 2013 was een bijzondere. Tegelijk met de World Cup in Wageningen vond daar de meest aansprekende kringreünie ooit plaats, althans, ik kan me niet voorstellen dat een meeting van de Kring voor Damproblematiek eerder met kleine felgroene lampjes werd aangekondigd in de ruime ontvangsthal. De leden zetten zich neer op enkele tientallen meters van de grootmeesters in het partijspel en de bedoeling was duidelijk: damsport en damkunst onder één dak. In de praktijk viel de opkomst helaas wat tegen en het effect op de aanwezige partijspelers was ook minder groot dan gedacht. Arie van der Stoep meldt in zijn verslag: "Afrikanen als Samb en Ndjofang gluurden even naar binnen en maakten zich weer snel uit de voeten." Nochtans zagen we die dag andere gezichten en dus is het een voor herhaling vatbare list om de Kring in beeld te brengen.

De locaties

Welke reünielocaties het meest succesvol waren is lastig te bepalen. Niet altijd werd de opkomst in het verslag (*De Problemist*) vermeld en ook was deze sterk afhankelijk van welke regio's op dat moment de meeste probleemliefhebbers huisvestten. Uithoeken van het land hebben zelden gediend als ontvangstlocatie, alleen Leeuwarden en Hengelo liggen niet bepaald centraal. De provincies Drenthe, Groningen, Flevoland, Zeeland en Limburg werden nimmer met een

bezoek vereerd. Misschien moeten de provinciale dambonden zich daar eens sterk maken voor een hartelijk welkom. Gewoon om het damspel te promoten.

Om de verschuiving van locaties in de loop der jaren te laten zien wordt tussen haakjes het aantal reünies en het laatste jaar van samenkomst aldaar gegeven. Dat ziet er zo uit: Utrecht (18*, 2011); Eindhoven (10, 1986); Bunschoten (6, 2015); Rotterdam (6, 1992); Den Bosch (5, 1978); Den Haag (5, 1965); Rosmalen (4, 1993) en Amersfoort (3 inclusief Hoogland, 1985).

* Omdat Oudenrijn tot 1954 officieel de grond bezat waarop de locatie is gelegen zou er van dit aantal met terugwerkende kracht een score van 4 naar Vleuten-De Meern gaan, maar omdat alle bezoekers toch via de stad aan kwamen lopen, fietsen of rijden houden we het op Utrecht.

Opmerkelijk is het lage aantal bijeenkomsten in de hoofdstad (2) en de jaartallen behorende bij de Brabantse en Zuid-Hollandse steden. In dat laatste geval is het blijkbaar zo dat tot in de jaren tachtig en negentig de actievelingen binnen de kring vaak dáár te vinden waren en sindsdien meer in het midden en noorden van het land?

Dat er ook vele 'losse ontmoetingsplaatsen' waren wordt duidelijk uit de lijst waar het tenslotte allemaal om gaat. En mocht u benieuwd zijn hoe het precies zat, dan is er altijd een oud nummer van *De Problemist* dat houvast biedt voor een onderzoekje.

1941	12 januari	Utrecht	Café Witjens, Vredenburg, Utrecht
1941	27 juli	Bunnik	Rhijnauwen, Theehuis, bij Bunnik
1942	15 en 16 augustus	Utrecht	Vergadering in Hotel Pomona, hoek Catharijnesingel/Westerstraat, Utrecht
			Reünie in Hotel Restaurant Den Hommel, Oudenrijn bij Utrecht
1946	17 en 18 augustus	Utrecht	Hotel Restaurant Den Hommel, Oudenrijn
1947	6 en 7 september	Utrecht	Hotel Restaurant Den Hommel, Oudenrijn
1948	11 en 12 september	Utrecht	Hotel Restaurant Den Hommel, Oudenrijn
1949	24 en 25 september	Eindhoven	Philips Ontspanningsgebouw
1950	2 en 3 september	Rotterdam	Café Restaurant Belvédère, Noordsingel
1951	8 en 9 september	Eindhoven	Philips Ontspanningsgebouw
1952	25 mei	Amersfoort	Phoenix Brouwerij, Smalle Pad
1952	27 en 28 september	Rotterdam	Brouwerij d'Oranjeboom, Oranjeboomstraat
1953	31 mei	Rotterdam	Café-Rest. Engels, Groothandelsgebouw
1953	15 november	Eindhoven	Café De Karseboom, Grote Berg
1954	27 mei	Utrecht	Drukkerij Van Boekhoven, Begijnhof
1954	27 en 28 november	Utrecht	Werkspoor, Zuilen
1955	19 mei	Rotterdam	Elektrotechnische Maatschappij De Hoop
1955	20 november	Den Haag	
1956	6 en 7 oktober	Utrecht	Café Restaurant Vredenburg
1957	30 mei	Rotterdam	Groothandelsgebouw
1957	21 en 22 september	Utrecht	Restaurant Vredenburg, Vredenburg
1958	15 februari	Utrecht	Restaurant Vredenburg, Vredenburg
1958	27 en 28 september	Den Haag	Hof van Holland, Wagenstraat
1959	7 maart	Leiden	De Kleine Burcht, Nieuwe Rijn
1959	22 november	Den Haag	Musica, Delftselaan
1960	1 en 2 oktober	Eindhoven	Philips Buurthuis Tivoli, Heezerweg

1961	30 april	Amsterdam	Van Nispenhuis, Stadhouderskade
1961	1 oktober	Den Bosch	Ivo van Haren Schoenen
1962	31 mei	Utrecht	Hotel Thalia, Stationsplein
1962	30 september	Tilburg	Hotel Palermo, Broekhovenseweg
1963	23 mei	Den Haag	Hotel Rest. De Poort, Brouwersgracht
1963	22 september	Eindhoven	(Philipslocatie)
1964	7 mei	Utrecht	Café Restaurant Vredenburg
1964	19 en 20 september	Rosmalen	Heijmans, Graafsebaan
1965	27 mei	Den Haag	Café Restaurant De Poort, Brouwersgracht
1965	11 en 12 september	Eindhoven	Philips ontspanningsgebouw, Mathildalaan
1966	19 mei	Utrecht	Hotel Thalia, Stationsplein
1966	11 september	Den Bosch	Ivo van Haren Schoenen
1967	21 mei	Amersfoort	Paulus Borstraat, parochiehuus
1967	14 en 15 oktober	Heemstede	Wijkgebouw De Prinsen Hof, Clipperweg
1968	23 mei	Zwolle	Hotel Suisse, Luttekerstraat
1968	5 en 6 oktober	Rosmalen	Heijmans, Graafsebaan
1969	10 mei	Leiden	Ontmoetingscentrum Boshuizerlaan
1969	1 en 2 november	Eindhoven	Philips ontspanningsgebouw, Mathildelaan

De reünies van 1970 en 1971 zijn niet vastgelegd. Wel gehouden?

1972	21 en 22 oktober	Den Bosch	Instituut Sax, Oranje Nassaulaan
1973	17 maart	Rosmalen	Heijmans, Stenenkamerstraat
1974	16 maart	Eindhoven (Gestel)	Gemeenschapshuis Hagenkamp
1975	1 februari	Hilversum	Wijkgebouw Nieuwe Kerk, Larenseweg
1976	21 en 22 februari	Den Bosch	Instituut Sax, Oranje Nassaulaan
1977	5 maart	Rijswijk	Pax Intranibus, Van Vredenburgweg
1978	18 maart	Den Bosch	Gemeenschapshuis De Patio
1979	17 maart	Schiedam	De Ark, Hargplein
1980	15 maart	Amsterdam	Amsterdamse Kruisvereniging, Brachthuiserstraat (voormalig Indonesisch Consulaat)
1981	28 maart	Utrecht	Sporthal Zuilen, Burg. Norbruislaan
1981	19 december	De Bilt	Dorpshuis H.F. de Witte, Henri Dunantplein
1982	11 december	Eindhoven	
1983	28 mei	Utrecht	Sporthal Zuilen, Burg. Norbruislaan
1984	12 mei	Utrecht	
1985	18 mei	Hoogland	Café-Restaurant De Faam
1986	6 september	Eindhoven	Gemeenschapshuis Genderdal, Boccherinilaan
1987	19 september	Hengelo (Ov.)	
1988	17 september	Utrecht	Sporthal Zuilen, Burg. Norbruislaan

In de jaren 1989-1991 was er geen reünie. Het bestuur had te kampen met onderbezetting.

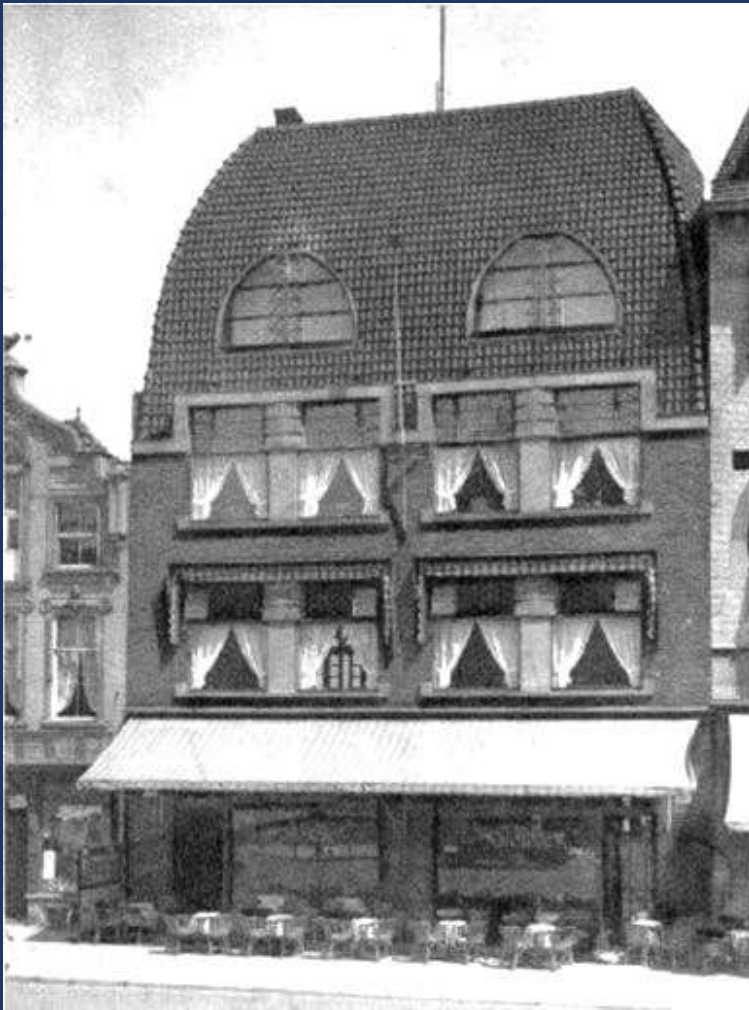
1992	23 mei	Rotterdam	Wijkcentrum Spiekman, P.C. Hooftplein
1993	29 mei	Rosmalen	De Biechten, Hintham
1994	28 mei	Leeuwarden	Tivoli, Huizumerlaan
1995	27 mei	Baarn	Rode Kruisgebouw, Burg. Penstraat
1996	25 mei	Diemen	Sporthal Diemen, Prins Bernardlaan
1997	31 mei	Tilburg	Grand Hotel Central, Spoorlaan
1998	30 mei	Hengelo	Denksportcentrum, Kuipersdijk

1999	29 mei	Arnhem	Spijkerstraat, clublokaal Troesoe
2000	27 mei	Oss	Soos '66, Johannes Poststraat
2001	26 mei	Gouda	Vrijetijdscentrum Bloemendaal
2002	18 mei	Zwolle	De Bestevaer, Trompstraat
2003	24 mei	Haarlem	Buurthuis De Fjord, Paul Krugerkade
2004	22 mei	Bunschoten	Denksportcentrum En Passant, Bikkersweg
2005	22 mei	Bunschoten	Denksportcentrum En Passant, Bikkersweg
2006	20 mei	Deventer	Het Open Hof, Karel de Grotelaan
2006	18 november	Dordrecht	Basisschool Het Kristal, Heimerstein
2007	19 mei	Bunschoten	Denksportcentrum En Passant, Bikkersweg
2007	22 september	Dordrecht	Basisschool Het Kristal, Heimerstein
2008	24 mei	Bunschoten	Denksportcentrum En Passant, Bikkersweg
2009	16 mei	Arnhem	Wijkcentrum Vredenburg, Slochterenweg
2009	7 november	Purmerend	Wijkcentrum 't Noot, J.P. Grootstraat
2010	15 mei	Wageningen	De Doorbraak (clublokaal Wageningse Schaak en Dam Vereniging), Grintweg
2011	21 mei	Utrecht	Johannes Centrum, Moezeldreef
2012	19 mei	Lunteren	De Schuifeldam (clublokaal Door Eendracht Sterk), Bisschopsweg
2013	21 september	Wageningen	Conferentiecentrum Hof van Wageningen
2014	13 september	Bunschoten	Denksportcentrum En Passant, Bikkersweg
2015	12 september	Bunschoten	Denksportcentrum En Passant, Bikkersweg

Afbeeldingen

- 1 Café Witjens, Vredenburg (No.4) Utrecht, vóór 1941
- 2 Presentielijst Jaarvergadering Nederlandsche Bond voor Damproblematiek, Hotel Pomona, Utrecht, 15 augustus 1942
- 3 Plattegrond polder Catharijne, 1865.
- 4 Foto 'Hommelbrug' met uitspanning Den Hommel, circa 1890
- 5 Hotel Café-Restaurant Den Hommel, 1935
- 6 Briefkaart verzonden van Den Hommel aan Aart de Zwart, 25 juli 1947
- 7 Terras van Hotel Restaurant Den Hommel, 6 of 7 september 1947
Een oudere foto van de KvD-reünie is niet bekend.
- 8 KvD-reünie En Passant Bunschoten, 13 september 2014

1

Café Witjens, Vredenburg, Utrecht

Nederlandsche Bond voor Damproblematiek

OPGERICHT 12 JANUARI 1941
SECRETARIAAT: VAARTSCHESTRAAT 10, UTRECHT   POSTREKENING: 407690, EINDHOVEN

non multa   sed multum

Secretaris:
D. DOUWES
Vaartschestraat 10
Utrecht

Utrecht, _____ 19____
Bij beantwoording verwijzen naar no. _____

PRESENTIELIJST VERGADERING 15 AUG. '42

<p>1. <u>R. Keller</u></p> <p>2. <u>de Vroom</u></p> <p>3. <u>Jan Pennings</u></p> <p>4. <u>Jo Visser</u></p> <p>5. <u>Max Douwes</u></p> <p>6. <u>Jo Scheijen</u></p> <p>7. <u>Jan van den Broek</u></p> <p>8. <u>Jan van den Broek</u></p> <p>9. <u>Max Douwes</u></p> <p>10. <u>Jan van den Broek</u></p> <p>11. <u>J.P. Kleton</u></p>	<p>12. <u>Kees van de Kuilen</u></p> <p>13. <u>A.P. de Zwart</u></p> <p>14. <u>Jan Burggraaff</u></p> <p>15. <u>David Douwes</u></p> <p>16. <u>Henri van Valen</u></p> <p>17. <u>Jan van den Broek</u></p>
--	--

Presentielijst jaarvergadering Nederlandse Bond voor Damproblematiek, Hotel Pomona 15 augustus 1942. De handtekeningen, van linksboven tot rechtsonder: R.C. (Kees) Keller (36), Hans de Vroom, Jan Pennings (22), Huub Roos (26), Antoon van Aart (44), Jos Serrée, Jan Scheijen (23), Jo Visser (34), Max Douwes (19), Jan van den Broek (21?), Nol Beemer (21), Kees van de Kuilen (18), Aart de Zwart (21), Jan Burggraaff (29), David Douwes (26), Henri van Valen (29) en J.P. Kleton. Om een indruk te krijgen van de jeugdigheid der aanwezigen zijn de leeftijden voor zover bekend aangegeven.

3

Een kaart uit 1865, met daarop zichtbaar een tolhek in de Catharijnepolder; links de gemeente Oudenrijn, rechts het jeugdige station, nog buiten de stad Utrecht.

4

Het oude pand Den Hommel nabij de Hommelbrug, circa 1890. Over de (nieuwe) "Hommelbrug" is nu de drukke Pijperlaan gelegen.

5

Hotel Café Restaurant Den Hommel, na verbouwing en uitbreiding in 1935.

6

Briefkaart verzonden van Den Hommel, door de Firma wed. Reuhl-Priem.

De oudst bekende (niet eerder gepubliceerde) KvD-reüniefoto, 6 of 7 september 1947; genomen door Aart de Zwart op het terras van Hotel Restaurant Den Hommel, Oudenrijn.

Zittend in het midden Jan Scheijen. Wie er allemaal om hem heen zitten is niet helemaal duidelijk, in het reünieverslag komen meer namen voor dan er heren op de foto te zien zijn. Herkenbaar tweede van links Herman Hoogland. Rechts naast hem zitten Ger Zonneveld, Arend Stuurman en Klaas Venema. Daar weer naast, links van de boom, Jan Burggraaff. Tegenover Scheijen zit Huub Roos. Direct achter hem R.C. Keller. En niet te vergeten: achter Keller zit Wendel Kruijswijk, onze 94-jarige algemeen secundus!

67 jaar later (dan de vorige foto); de Kring bestaat nog steeds, al zijn de leden gemiddeld wel wat ouder geworden.

Bunschoten, 13 september 2014, voor de velden van Denksportcentrum En Passant. Van links naar rechts staan Fred Dammers, Martin van Dijk, Wendel Kruijswijk, Arie van der Stoep, Tom Kieboom, Johan Bastiaannet, Arjen Timmer, André Schokker, Klaas Bor, Arne van Mourik, Adri Geurts, Johan Bulstra, Jasper Lemmen en Hein Wilsens. De foto werd genomen door Wim van Mourik.